

Liberalerna i Gävle

Valmanifest 2022

Varför Liberalerna?

Den enskilda människan är unik. Den enskilda människan är liberalismens utgångspunkt. Målet är hennes frihet och livschanser.

Människan är utrustad med förnuft, känsla, samvete och ansvar. Vi har alla rätt till liv, frihet och sökande efter lycka. Samtidigt har vi ett ansvar för att dessa rättigheter tillkommer var och en.

Liberalismen betraktar alla människor som jämlikar, men inte som lika. Alla ska ha samma möjligheter att göra sina egna livsval och utvecklas som självständiga individer. Om vi vill ha ett samhälle med jämlika möjligheter måste vi hjälpas åt.

Vad kan jag förvänta mig av mitt samhälle och vad kan samhället förvänta sig av mig? Samhället bygger vi tillsammans, då det är summan av människors gemensamma ansträngningar och överenskommelser över tid. Ur ett liberalt perspektiv kräver ett fungerande och välmående samhälle att alla tar sitt ansvar, samtidigt som vi kan räkna med att få stöd när det behövs. Såväl den enskilde som det offentliga har rättigheter och skyldigheter. Kommunen har rätt att ta ut skatt men en skyldighet att använda skattepengarna på bästa sätt. Kommunen har en skyldighet att tillhandahålla grundläggande service och stöd, säkerställa att välfärden fungerar och att förutsättningar finns för att bo, arbeta och driva företag i Gävle. Som liberaler är förväntningarna på samhället större än så. Vi vill att samhället ska kunna ge alla människor lika goda livschanser och stötta människor i att kunna välja sitt eget liv och framtid.

**Det är vart du är på väg som räknas, inte varifrån du kommer.
Klassresan ska vara en möjlighet för alla.**

Förskola, skola och vuxenutbildning måste därför kunna kompensera för människors olika förutsättningar och bakgrund. Alla Gävlebor ska ges en god utbildning och möjlighet att möta både kultur, idrott och föreningsliv för att känna samhörighet med andra. För den personliga friheten är arbete centralt, då det underlättar för människor att stå på egna ben och försörja sig själva. Därför behöver kommunen hjälpa den som har det svårt att få ett arbete genom att göra det lätt att driva företag i Gävle samt genom att hjälpa människor in på arbetsmarknaden. Som individer har vi rätt att ta del av vår gemensamma välfärd, att få bra utbildning, stöd och omsorg. Men vi har också en skyldighet att bidra på de sätt vi kan. Genom att betala skatt, men också genom att ta ansvar för det gemensamma.

Gävle blir vad vi gör det till tillsammans.

I det liberala samhället ska alla, oberoende av funktionsförmåga och boendeområde, men också oavsett könsidentitet, ålder, etnicitet, religiös tro eller kulturell bakgrund, ges förutsättningar till ett gott liv. Vi som politiker måste, med din och andra medborgares hjälp, identifiera de största bristerna och göra vad som står i vår makt för att fixa dem. I det här programmet berättar vi liberaler vad tror är viktigast att göra under de kommande åren.

För oss liberaler är det en viktig uppgift att i stället slå vakt om och utveckla det mångfaldens och frihetens samhälle som är en grund för vårt välstånd. I det arbetet vill vi gärna arbeta tillsammans med dig!

I Liberalernas Gävle

- växer människor som individer och politiska beslut bidrar till en god livsmiljö för alla.
- har vi en skola för kunskap, där alla elever blir sedda och lärarna har hög status och rätt lön.
- har vi utbildningar utan återvändsgränder, som leder till arbete eller vidare studier.
- blir företagen fler och växer, de får hjulen att snurra, fler kommer i arbete och skatteintäkterna ökar.
- har vi en integrationspolitik som minskar klyftorna och ser styrkan i mångfalden.
- välkomnar vi alla som söker sig hit för att bo, studera, arbeta eller starta företag.
- rustar vi samhället med en stads- och landsbygdsutveckling som utgår från social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet.
- har vi ett rikt kulturliv, en aktiv fritid, kreativa miljöer och möjligheter för Gävlebor att själva forma sina liv.
- är kommunal verksamhet utformad för att underlätta människors vardag, så att livspusslet med jobb, barn, äldre föräldrar, anhöriga med funktionsnedsättning och fritidsaktiviteter lättare går ihop.
- är vi jämställda och har makten över våra liv.
- är vi trygga på både gator, torg och i våra hem.
- har vi en hög beredskap inför morgondagens utmaningar.

Hur?

Liberalerna går till val på ordning och reda i kommunens ekonomi, med tydliga krav på stadens verksamheter och bolag. Gävlebor ska inte beskattas hårdare än vad som är absolut nödvändigt. Kostnaderna för den centrala administrationen i kommunen måste effektiviseras. Mindre resurser i kommunen ska läggas på floskeltunga policydokument och mer vikt ska läggas vid revision och kvalitetskontroll, som kan förbättra verksamheten. Målet är inte bara att göra saker rätt, utan också att göra rätt saker. Ett gott ledarskap på alla nivåer är en förutsättning för en kostnadseffektiv och framåtriktad verksamhet.

En progressiv och ekonomiskt ansvarsfull styrning av kommunen är grundläggande för att Gävleborna ska få den välfärd de efterfrågar och finansierar via skattemedel. Gävle har starka finanser, vilket ger en buffert i orostider och gör att vi kan värna om och satsa på välfärden. För att skapa fler jobb behöver företagsklimatet förbättras kraftigt. Det är företagen som skapar jobben. En aktiv näringspolitik ska vara angeläget för alla beslutsfattare i kommunen. Vid beslut ska hänsyn tas till följderna för näringslivet. Kommunen ska ha en positiv inställning till företagande. Samtidigt vill Liberalerna att lagen om offentlig upphandling ska nyttjas för att skattemedel ska användas mer effektivt. Våra upphandlingar ska präglas av social, miljömässig och etisk hållbarhet. Avtal med utförare ska följas upp och utvärderas. Tydlighet gynnar såväl skattebetalarna som näringslivet.

En stor del av Gävles befolkning består av människor från andra delar av Sverige och världen. Det är en stor fördel för Gävle att ha den attraktionskraften och mångfalden. Det entreprenörskap som finns bland utlandsfödda måste tas tillvara och nya företagsetableringar underlättas. Meddelarfriheten ska gälla all offentligt finansierad välfärdsverksamhet, oavsett i vilken regi verksamheten bedrivs. Den kommunala kvalitetsuppföljningen ska vara noggrann. Samma höga krav ska ställas på all välfärdsverksamhet, oavsett utförare. En skarp tillsyn är viktig för alla, men allra viktigast för dem som själva inte kan göra sina röster hörda

Valfrihet innebär att makten flyttas från myndigheter, företag och organisationer till medborgarna. Det vill vi se på alla områden där det är möjligt. Flera utförare driver på kvalitetsutvecklingen även i kommunens verksamheter. Mångfald i välfärdssektorn är också en jämställdhetsfråga, eftersom det gör det lättare att byta arbetsgivare, göra karriär och starta eget, även inom kvinnodominerade yrken. Vi som tror på valfrihet måste också vara de starkaste kritikerna av illa skötta verksamheter. Både offentliga och privata aktörer kan frestas att tumma på kvaliteten för ekonomins skull. Ett svagt ledarskap kan leda till vanvård även där det finns gott om resurser. Därför driver Liberalerna på för att kraven ska vara höga och tillsynen skarp. Både offentliga och privata aktörer ska hålla hög kvalitet. Tillsyn och likvärdiga kvalitetskrav ska skilja bra utförare från dem som inte förtjänar skattebetalarnas pengar. Illa skötta verksamheter ska inte förekomma i Gävle kommun.

I de följande avsnitten beskriver vi, område för område, hur vi vill styra kommunen om vi får väljarnas förtroende i valet 2022. Liberalerna är garanten för att välfärdens kärna prioriteras.

I Liberalernas Gävle

- styrs kommunen ekonomiskt ansvarsfullt.
- ställs höga kvalitetskrav på kommunalt finansierade verksamheter.
- tas ingen mer skatt än nödvändigt för en bra välfärd.
- utveckla tydliga strategier för att säkerställa att skattepengar går till avsett syfte.
- använda lagen om offentlig upphandling (LOU) så att skattemedel används mer effektivt. Våra upphandlingar ska präglas av social, miljömässig och etisk hållbarhet.
- utvecklas Gävle kommun till en mer attraktiv arbetsgivare, med tydliga möjligheter för medarbetare att växa och utvecklas.
- garanteras meddelarfrihet för all offentligt finansierad verksamhet, oavsett i vilken regi verksamheten bedrivs.
- ställs tydligt ansvarstagande vid brister i verkställighet.
- ges medborgarna valmöjligheter.
- får konkurrens vässa verksamheterna.

Utbildning

– För att skolan är viktigast

Gävles skolor ska vara bland de bästa i landet. För att nå dit behöver arbetet med att minska barngruppernas storlek fortsätta. Vi vill se ett tydligt fokus på kunskap och tidiga insatser där de behövs. Det finns ingen genväg till kunskap: det behövs tid och skickliga pedagoger. Vi vill se mer lärarledd undervisning, fler lektionstimmar, stora satsningar på läromedel och arbetsro i varje klassrum.

Utbildning är en av grundstenarna i vårt liberala demokratiska samhälle. Det börjar i förskolan och hela vägen upp till universitetet och forskarnivå.

Kunskap är skolans huvuduppdrag. Skolan ska ge varje barn de kunskaper och rättigheter som krävs för att kunna förverkliga sina livsdrömmar. Skolan ska även skapa förutsättningar för att alla barn och unga ska bli aktiva samhällsmedborgare för att kunna utöva sitt demokratiska medborgarskap och finna sig till rätta i världen. Alla barn oavsett bakgrund ska ha rätt till en likvärdig skolgång. Att skolan lyckas med sitt kompensatoriska uppdrag är avgörande för många barn.

Människor har förmåga att lära hela livet, och politikens uppgift är att skapa förutsättningar och uppmuntra lärande i olika former, hela livet. Grunden för det livslånga lärandet läggs i tidig ålder och skolan ska därför utformas för att väcka nyfikenhet och skapa vetgirighet. Skolan måste visa att det är viktigt med kunskap och förmedla att lärande kan ske i många sammanhang och på många sätt. En lyckad skolgång skapar goda förutsättningar för livet. Elever med examen från gymnasieskolan lyckas bättre med att etablera sig i samhället och i arbetslivet. De ungdomar som inte får arbete direkt efter avslutad skolgång, fortsätter att vara arbetslösa i betydligt högre grad under de kommande tio åren. Skolan måste därför fånga upp barns och elevers olikheter och möta upp varje individ på bästa sätt för att skapa förutsättningar för goda resultat.

Vi liberaler värnar det fria skolvalet. Att föräldrar och elever själva ska få välja skola. Oavsett skolhuvudman så ligger det yttersta ansvaret för Gävles barn och ungas lärande på oss lokala politiker. Vi har ett ansvar att följa upp all verksamhet och säkerställa en hög kvalitet så alla barn och unga i vår kommun når sin fulla potential. I det arbetet ska vi vid alla tillfällen välja samarbete med våra fristående verksamheter i stället för konkurrens. Vi liberaler vill öka samarbetet för att höja kvalitén för samtliga av Gävles elever. Ett utvidgat samarbete kan till exempel omfatta modersmålsundervisning, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning.

Förskola

– För att kunskapsresan börjar i förskolan

Inget är viktigare än en bra start, därför är förskolans betydelse central. Förskolan ger alla barn större chanser att lyckas i livet och utjämnar livschanser mellan barn med olika bakgrund. Av det skälet behöver förskolan vara tillgänglig för alla. Förskolan måste ses som en rättighet för barnen.

All förskoleverksamhet ska präglas av ett lärandeperspektiv som stimulerar barns språkutveckling och sociala färdigheter. Förskolan ska också vara en trygg miljö som tillåter barn att både leka, lära och växa. Detta är av yttersta vikt och underlättar för barn att senare klara av skolan.

I Gävle kommun har vi idag en bra förskoleverksamhet. Varje dag gör vår förskolepersonal ett otroligt arbete för att främja barns utveckling och nöjdheten bland föräldrar är hög. Det är glädjande, men vi liberaler vill växla upp och göra mer.

Vi vill att:

- Förskolan i Gävle kommun ska erbjuda mångfald i så väl driftsformer som pedagogiska inriktningar.
- Barngrupperna ska minska till max 15 barn per grupp och minst en pedagog per fem barn.
- Barn över 3 år ska ha rätt till 30 timmar på förskolan i veckan, oavsett om föräldrarna arbetar, studerar, är föräldralediga eller är arbetslösa. Liberalerna vill ha ett stegvis införande av detta utan att barngruppernas storlek ökar.
- Goda utemiljöer och aktivitetsytor ska finnas i direkt anslutning till förskolelokalen.
- Förskolans pedagogiska verksamhet stärks och att minst 60 % av den kommunala förskolans personal bör vara förskolelärare.
- Kompetensutveckling ska erbjudas till både förskollärare och barnskötare som vill ta steget att studera vidare.
- Liberalerna vill införa obligatorisk språkförskola för nyanlända barn och barn till nyanlända från tre år. Vi vill satsa extra på barnens tidiga språkutveckling då det är en nyckel till att senare lyckas i skolan och livet. De flesta barn ska kunna läsandets grunder när de slutar förskolan.
- Förskolan ska arbeta med hela barnet under hela dagen, därför måste de pedagogiska måltiderna på förskolan återinföras.

Grundskola

– Mot fortsatt förbättrade skolresultat

I Gävles skolor ska elever känna sig trygga. Lektionerna ska präglas av studiero och studiemotivation. Alla elever ska få förutsättningar att nå sin fulla potential.

Grundskolan ska lära alla elever att läsa, skriva, räkna samt ge de kunskaper som krävs för att klara fortsatta studier. Skollagen säger att alla elever i grundskolan ska nå minst betyg E i alla ämnen. Detta är ett krav som Gävles grundskola idag inte klarar och vi liberaler är inte nöjda förrän alla klarat kunskapsmålen. För att möta de elever som har det allra svårast i skolan behövs det fler särskilda undervisningsgrupper för elever med inlärningssvårigheter. Fler behöver gå ett extra år i grundskolan, så tidigt som möjligt.

Skickliga lärare med goda ledaregenskaper som ges rätt förutsättningar är den avgörande faktorn för att höja resultaten i skolan. Under mandatperioden måste särskilda satsningar göras för att höja läraryrkes status.

Skoldagen är mer än lektioner. För att lärandet behövs helheten, att allt under en skoldag ska samspela. För att barnen ska kunna koncentrera sig på undervisningen måste skolgårdarna locka till lek och aktivitet under rasterna. Fysiskt aktiva barn har större chans att nå kunskapsmålen. Skolmältiden, som ska ge näring för att orka hela dagen, behöver få ett större utrymme i arbetet med att förbättra skolresultaten. Vikten av en god elevhälsovård är ytterligare en fråga som behöver lyftas i arbetet för att alla elever ska nå godkända resultat.

Vi vill att:

- Lärartätheten ökar och färre elever per klass.
- Skillnaderna i pojkar och flickors skolresultat måste minska. Det kräver ett jämställdhetslyft med tydligt fokus på pojkarna.
- En läsgaranti införs, ingen elev ska lämna årskurs 2 utan att kunna läsa.
- Det ska finnas möjlighet att starta spetsklasser, så alla elever får förutsättningar att nå sin fulla potential.
- En kraftig satsning på läromedel genomförs.
- Modersmålsundervisningen stärks för samtliga elever i samtliga skolor.
- Tvåläraresystem införs i skolans tidiga år och på de skolor där behoven är störst.
- Bildningsidealet stärks kraftigt, genom premiering av kunskap och goda studieresultat i alla sammanhang.
- Läraruppsatserna renodlas, genom att komplettera med andra yrkeskategorier i skolan.
- Fler speciallärare och specialpedagoger anställs, för att ge alla elever rätt förutsättningar att klara kunskapsmålen genom tidiga insatser.
- Andelen behöriga lärare ökar genom en satsning på kompetenshöjande insatser, bland annat inom didaktik. Statusen på yrket höjs via högre löner och bättre arbetsmiljö.
- En satsning på att utveckla rektorernas pedagogiska ledarskap genomförs.
- Tjejer och killars psykiska ohälsa ska tas på allvar. Elevhälsan måste stärkas och alla skolor ska ha tillgång till elevhälsoteam.
- Studie- och yrkesvägledning utvecklas och förstärks. Vi vill stärka samarbetet mellan skola och arbetsliv i högstadiet, med särskilt fokus på våra yrkesprogram.
- Elevers delaktighet och inflytande ska stärkas, bland annat genom utbildade elevskyddsombud.
- Utökad stöd och hjälp erbjuds varje elev, så skolarbetet ska kunna skötas på skoltid.

Gymnasieskolan

– Första steget mot arbetslivet

En av de enskilt viktigaste faktorerna för att kunna försörja sig själv genom livet är numera en gymnasieexamen. Gymnasieexamen blir därför en viktig faktor för att minska utanförskap och öka antalet människor som självständigt kan styra sina liv och livsval. Eftersom det är viktigt för Liberalerna att så många som möjligt fritt kan styra sina liv behöver andelen elever som tar gymnasieexamen öka.

17% (2021) av Gävles elever är inte behöriga till ett nationellt gymnasieprogram. För att vända denna utveckling behövs inte bara kraftfulla insatser under grundskolan utan genomströmningen på introduktionsprogrammen måste också öka så att eleverna så fort som möjligt kan gå vidare in på ett nationellt program.

En kraftig satsning på gymnasieskolan ska göras under mandatperioden för att bygga ut de gymnasieprogram som är populära och leder till arbete eller till studier inom natur och teknik.

Liberalerna vill utveckla en strategi för samverkan mellan skola, näringsliv, universitet/högskola och arbetsförmedling, vilket ger bättre förutsättningar för eleverna att vara förberedda för livet efter studierna.

På gymnasiet vill Liberalerna satsa på heltidsmentorer samt lärarassistenter för att renodla lärarnas arbetsuppgifter och ge fokus på kärnuppgiften, att undervisa.

Vi vill att:

- En tydlig satsning på gymnasieskolan ska genomföras under mandatperioden, 100 nya miljoner ska tillföras så att studieplatserna bättre matchar den efterfrågan som ställs på arbetsmarknaden för arbete eller vidare studier.
- Skolresultaten förbättras så att fler elever kan ta gymnasieexamen.
- Statusen och antalet platser inom yrkesprogrammen ökar.
- Samarbetet med branschen för gymnasiets olika yrkesprogram ökar.
- Varje klass vid de högskoleförberedande utbildningarna ska ha en fadder från arbetslivet, med obligatorisk praktik/studiebesök och information.
- Ung företagsamhet (UF) ska erbjudas på samtliga gymnasieskolor i kommunen.
- Heltidsmentorer införs och elevhälsoteamen stärks. Elevhälsan ska arbeta över samtliga gymnasieskolor i Gävle kommun och samverka med socialtjänsten och BUP.
- Fler speciallärare och specialpedagoger anställs.
- Förbättra modersmålsundervisningen genom en bättre samverkan mellan samtliga gymnasieskolor i Gävle kommun
- Studie- och yrkesvägledningen utvecklas och förstärks.

Vuxenutbildning

– För att möta kompetensbehoven

Vuxenutbildningen spelar en avgörande roll i det livslånga lärandet och ska inte ses enbart som en arbetsmarknadsinsats eftersom den ger möjlighet att komplettera en gymnasieutbildning som inte gett behörighet till högskolan eller en specifik utbildning. Dörren bör därför stå öppen för alla som ansöker om att läsa in särskild behörighet till högskolan samt för den som vill läsa in kompetens för ett bristyrke som kräver särskilt kompetens på gymnasienivå. Även vuxenutbildningen måste möta individernas skilda behov med anpassad pedagogik.

I Liberalernas Gävle ska alla ha ett jobb att gå till. Egen försörjning är en fråga om frihet och självbestämmande. Det gäller både kvinnor och män. Det finns dock alltjämt grupper som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Det handlar om ungdomar som saknar gymnasial utbildning, personer som är utrikes födda och personer med funktionsnedsättning. Genom att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden och erbjuda individanpassade insatser kan dock arbetslösheten sjunka även inom dessa grupper.

Vi vill att:

- Vuxenutbildningens kompensatoriska insatser stärks.
- Vuxenutbildningen utvecklas och stärks, för att bättre kunna möta individers skilda behov.
- Vuxenutbildningens utbud matchas bättre mot arbetsmarknadens efterfrågan.
- SFI utvecklas, det behövs en större mångfald och paletten av utförare tillika pedagogiska former behöver öka.
- Kurserna för yrkessvenska stärks och utvidgas.
- Lärvox byggs ut och kurserna riktas så de leder till arbete.

Högre studier

– Sveriges mest populära högskola

I Liberalernas Gävle är vi fler som går vidare till högre studier. Världen och vår stad blir rikare med kunskap och ju fler som studerar vidare desto bättre möjligheter finns för oss alla och vår stad att växa.

Det är vi liberaler som under de två senaste mandatperioderna har byggt upp ett samarbete med högskolan och dess studenter. Via arbetsgrupper och gemensamt arbete har vi förflyttat sessionerna och gjort högre studier till ett prioriterat och viktigt område även för kommunen. På liberalernas initiativ har vi nu ett samarbetsavtal där fokus ligger på att skapa en av Sveriges bästa studentstäder, ge utökade möjligheter till forskning och utveckling samt en bred samverkan för kompetensförsörjning.

När vårt lokala näringsliv rangordnat vad som är viktigast för tillväxt, placeras behovet av kompetens och kommande kompetensförsörjning allra högst. Övergången från högskolestudier till arbete behöver bli smidigare. Otillräckliga nätverk och bristande arbetslivserfarenhet gör det svårt för många att etablera sig efter examen. Matchningen på arbetsmarknaden för studenter måste förbättras. Många arbetsgivare ser Arbetsförmedlingen som ineffektiv och otillräcklig, främst när det gäller att hitta personal med specialkompetens. Gävle kommun kan och ska hjälpa till med att knyta samman kontakter mellan studenter, högskolan och näringslivet för att snabbt matcha arbetssökande med nya arbetsgivare.

Samarbetet mellan samhälle, näringsliv och högskola måste utvecklas och fördjupas. En viktig del i det arbetet är att underlätta för innovationer att utvecklas till företagande och därmed bidra till Gävles attraktivitet.

Genom studentmedarbetarskap på deltid i Gävle kommun kan en student i slutet av sin utbildning få en möjlighet till faktisk inblick i arbetsmarknaden samtidigt som studenten får viktiga erfarenheter inför jobbsökandet. Gävle kommun kan samtidigt visa upp sig som arbetsgivare för kommande arbetstagare. Kommunkoncernen ska dessutom erbjuda fler studenter x-jobb och möjligheter till examensarbete. En starkare koppling under studietiden mellan studenter och kommunen/lokala näringslivet leder också till att färre flyttar från Gävle efter avslutade studier.

Studentkåren med dess sektorer ska ges ökade förutsättningar för att fortsätta bedriva sin viktiga verksamhet.

Vi vill att:

- Studentinflytandet stärks och förbättras i Gävle kommun, dels genom ett mer kraftfullt samarbete med studentkåren.
- Gävle kommun fortsatt ska vara en "grön" studentstad. Det innebär att vi inom rimlig tid kan erbjuda bostäder till alla studenter som önskar.
- Studentmedarbetarsystemet utvecklas i Gävle kommun.
- Fler möjligheter till examensarbeten inom Gävle kommunkoncern skapas.
- Samarbetsavtalet med Högskolan i Gävle utvecklas och vässas under mandatperioden.

Äldreomsorg

– För individens val i centrum

En äldreomsorg med värdighet och integritet, där individens egna val står i centrum. Omsorgen är ofta detaljstyrd in på minuterna och biståndsbedömningarna ofta fyrkantiga. Vi vill se skillnad! De som är över 85 år ska ha rätt till omsorgsplats. En god omsorg kräver trygg och välutbildad personal. Vi vill se egna hemtjänstteam, läkare på varje äldreboenden och införa språkkrav i verksamheten.

Oavsett om hemtjänsten eller boendet drivs av kommunen eller av en fristående aktör ska verksamheterna behandlas likvärdigt. Vårt uppdrag är att alltid se till gävlebornas bästa och att förvalta våra gemensamma skattemedel. Uppföljning av kvalitén och hantering av risker ska naturligtvis alltid oavsett huvudman utföras lika och med samma arbetsformer och processer på samtliga verksamheter inom Gävle kommun. Vem som är utförare av verksamheten är av sekundär betydelse, det är alltid den äldres välbefinnande som ska sättas i första rum. All verksamhet inom äldreomsorgen ska av Gävle kommun behandlas likvärdig. Det gäller t ex samma kvalitetsuppföljning ska råda, tillgången till tekniska lösningar ska omfatta all verksamhet, satsningar som görs via stadsbidrag ska omfatta alla. Det ska råda samarbete mellan verksamheterna inte konkurrens. Det vi alla drivs av och har gemensamt är att vi vill ge våra äldre den bästa möjliga omsorgen och det är det som ska känneteckna och vara målbilden för äldreomsorgen i Gävle.

Alla har rätt till en bra ålderdom. Antalet äldre ökar och det ställer växande krav på äldreomsorgen. De äldre som behöver hjälp ska visas respekt för deras behov, livsval och intressen. Äldre som behöver boende eller hemtjänst ska ha stor valfrihet.

Alla ska ha möjlighet till ett tryggt och anpassat boende när de så önskar och behöver. Liberalerna vill se en utbyggnad av fler trygghetsboende. Under den kommande mandatperioden när fler äldreboenden ska byggas eller rustas är det viktigt att det så långt möjligt integreras i levande kvartersmiljöer där de blandas med vanliga bostäder, studentbostäder, förskolor och tillgång till servicetjänster.

För många är måltiden en glädjestund på dagen. Samtidigt är undernäring bland äldre ett stort folkhälsoproblem. Inom hemtjänsten – liksom på vård- och omsorgsboenden – ska stor vikt läggas vid såväl maten som måltiden.

För att hemtjänsten ska fungera väl krävs det att det finns kompetent personal som vill stanna kvar och utvecklas inom yrket och erbjuder attraktiva anställningsformer. En fast omsorgskontakt i hemtjänsten är viktigt både för dem som får hemtjänst och för att öka attraktiviteten och kompetensen i yrket. Välfärdsteknik kan vara ett viktigt komplement i vården och omsorgen av äldre. Dessutom behövs personal både i hemtjänsten och på äldreboenden som kan stödja äldres IT-användning.

Äldreomsorg

– För individens val i centrum

Demensvården ska förbättras. Personal inom äldreomsorgen ska få fortbildning inom området. Kommun och region ska samarbeta bättre och anhöriga få ett utökat stöd. Yngre dementa är en bortglömd grupp som ska uppmärksammas mer.

Ofrivillig ensamhet bland äldre är ett stort problem. Det ska finnas mötesplatser i alla delar av kommunen. Civilsamhället har en avgörande roll för att bryta social isolering och kan bidra med såväl mötesverksamhet som hembesök. Den verksamheten ska uppmuntras.

Vi vill att:

- Rätten till omsorg ska stärkas. Den som är i behov av vård och omsorgsboende skall beredas plats så snart som möjligt.
- Personalkontinuiteten stärks genom att bygga hemtjänstteam runt varje omsorgstagare. Antalet olika personer som mottagaren av hemvård möter ska minska avsevärt. Det långsiktiga målet är att det nuvarande snittet ska halveras.
- En fast omsorgskontakt i form av en undersköterska, inrättas för varje omsorgstagare.
- Den dubbla valfriheten fortsatt försvaras, de äldre ska själva få välja vad de vill ha hjälp med och av vem.
- Språkraven och språkutbildningarna inom äldreomsorgen skärps genom tydligare krav vid anställning och genom riktade utbildningar.
- Mångfalden och valfriheten behålls inom såväl hemtjänsten som äldreomsorgen.
- Kommunen ska få anställa läkare på äldreboenden.
- Byggnationen av fler trygghetsboenden stimuleras.
- Avlastningen för anhöriga förbättras, med exempelvis samtalsgrupper.
- Äldre med omfattande behov och som befinner sig i livets slutskede ska kunna få ett mer anpassat boende, ett "äldreospice" med tillgång till högre medicinsk kompetens.
- I hemtjänsten borde det vara en självklarhet att alla som behöver hjälp med maten ska kunna få den lagad hemma. Lika självklart bör det vara att kunna få matlådor om man föredrar det, och då ska det finnas flera alternativ.
- Minutscheman ska bort i hemtjänsten.
- Fler trygghetsboenden utvecklas för de seniorer som är för friska för ett vård- och omsorgsboende, men som vill flytta och ingå i en trygg gemenskap. Att bo kvar i sitt hem får aldrig bli ett tvång.
- Seniorer ska få äta god mat efter sin egen smak under trivsamma former. Mat och måltidsupplevelser är viktiga för livskvaliteten.
- Samarbetet med civilsamhället ökar, för att erbjuda seniorer ett aktivt och innehållsrikt liv.
- Seniorer i boende- och vårdmiljöer erbjuds en meningsfull vardag genom bl.a. konst, musik, litteratur och en mångfald av andra aktiviteter.
- Satsningarna inom förebyggande verksamheter för seniorer stärks, såsom öppna verksamheter, träffpunkter och dagverksamheter.
- Intresserade seniorer ska ges möjlighet att lära sig använda digital teknik.
- Möjligheten att skapa en gemensam nämnd för kommun och region avseende äldrefrågor utreds, där individen, inte vem som ansvarar för vad, står i fokus.

Företagande

– Förutsättningen för ett växande Gävle

För oss är fri företagsamhet ett uttryck för individens möjlighet att förverkliga sina drömmar och en grundförutsättning för vårt gemensamma samhällsbygge. Det är genom företagens möjlighet att växa som jobb skapas. Fler jobb i växande företag betyder nya livschanser för individer, minskat utanförskap och i förlängningen ökade skatteintäkter; vilket i sin tur finansierar den gemensamma välfärden.

Företagsklimatet behöver fortsatt stärkas. Prioritera jobbskapande åtgärder genom en företagsvänlig näringspolitik, för att skapa fler arbetstillfällen och sänka arbetslösheten. Vi vill se satsningar på kompetensförsörjning, förbättrad service till företag och underlätta för företag som vill växa i vår kommun. Vi vill se fler goda samarbeten med lokala leverantörer och utförare i vår kommun.

Under mandatperioden ska ytterligare steg tas för att förbättra våra upphandlingsprocesser och skapa bättre, fler och mer omfattande dialoger inför och efter våra upphandlingar. Uppföljning av kvalitet och kravställning ska fördjupas.

Gävle ska vara ett attraktivt val vid nyetableringar av företag. För att förbättra näringslivsklimatet är den kommunala servicen till företagen mycket viktig. Helhetsbilden av staden – bostadsmarknad, utbildningsmöjligheter, möjligheter till aktivt kultur- och fritidsliv, transportmöjligheter – ska göra Gävle attraktivt för nyetableringar.

Lika viktigt är engagemang och de signaler man ger till de lokala företagen. Småföretag är basen i ett väl fungerande näringsliv. Vi ska hjälpa småföretag med att på ett hållbart sätt växa och utvecklas. Staden måste underlätta kontakten mellan småföretagen och handläggarna inom stadens olika förvaltningar.

Vi vill att:

- God kommunal service ges till alla företag. Samplanera årets tillsynsaktiviteter för att minska antalet besök hos företagen.
- Samtliga kommunala enheter och bolag kraftsamlar för att stärka möjligheterna att driva företag i Gävle.
- En samordnare inrättas för att utreda företagarnas behov och upplevda hinder samt ta fram förbättringsförslag till konstaterade brister i det lokala företagsklimatet.
- De forum som finns för näringslivsfrågor ska användas för att identifiera och diskutera förslag på åtgärder för ett förbättrat företagsklimat.
- Det ska årligen redovisas vilka åtgärder, genom exempelvis NKI, som för tillfället har de största förutsättningarna att förbättra företagsklimatet, följa upp samt redovisa redan genomförda åtgärder.
- Engagemang och kunskap säkras inom näringslivsfrågor, bland såväl tjänstemän som hos de förtroendevalda
- Valfriheten värnas genom konkurrens- och kvalitetsupphandling av kommunal verksamhet.
- Alla dialogmöten och råd som skapats under mandatperioden upprätthålls, för att fortsatt ge vårt lokala näringsliv ökad delaktighet och inflytande.
- Fler företag, organisationer och myndigheter ska välja att etablera sig i Gävle.
- All osund konkurrens från kommunens sida riktad mot privata företag stävjas.
- Ensidig förlusttäckning av kommunala utförare inom områden där de privata utförarna inte åtnjuter samma förmåner upphör.
- Ledtider för den kommunala servicen till företag skall halveras.
- Näringslivskonsekvensanalyser ska göras vid alla beslut som berör vårt lokala näringsliv.

Miljö

– Gävle ska fortsatt vara en av Sveriges bästa miljökommuner

Vi har ett ansvar att förvalta miljö och natur, både för oss här och nu men även för kommande generationer. Vikten av en lokal fiskerinäring och besöksnäring gör att vår kust, hav och djurliv måste skyddas. Bland annat behöver vi freda strömmingen genom att införa fiskeförbud i Bottniska viken. Skogen behöver också brukas så den biologiska mångfalden bevaras, vilket är helt avgörande för allt liv.

Gävle växer, och fler stadsdelar föds. I några fall förtätas staden i andra fall tas ny mark i anspråk oavsett vilket är det viktigt att vi alltid prioriterar gröna ytor. Att vid varje exploatering först planera för gröna ytor, parker för upplevelser och aktivitet.

Gävle är en grön stad, vi har stora parkområden som behöver särskilt omsorg under kommande mandatperiod vill vi Liberaler prioritera Valls hage för att återskapa en del av parkens roll som klassrum för lärande vid biologisk mångfald.

Cirkulär ekonomi handlar om att minska slöseriet med jordens resurser genom hållbar konsumtion och smarta affärlösningar. Konsumenter sam använder produkter i allt högre uträkning. Gävle har med sin storlek alla förutsättningar till att gå före och bli förebilden och bli den cirkulära kommunen. Där nya unika affärsmodeller och företag skapas.

Miljöföreningar i marker är en miljörisk som dessutom förhindrar en effektiv markanvändning. Föreningade områden måste saneras och återställas i allt högre utsträckning, framförallt områden som är särskilt angelägna ur risksynpunkt. Det måste vara lätt för medborgarna att göra rätt när det kommer till återvinning av miljöfarligt avfall, är det lätt återvinns mer. Fler enklare gröna jobb, det vill säga arbeten med låga kvalifikationskrav kan fylla en viktig funktion inom återvinningssektorn.

Gävle är en stad som omges av vatten, havet, sjöar och åar omsluter vår stad. Vi vill se ett särskilt arbete för att rena våra vattendrag. Dricksvattenförsörjningen måste säkras och yt- och grundvattentäkter ges skydd. Vi anser att miljöövervakningen av våra hav och vattendrag är en central del av miljöarbetet.

Strömmingen utanför vår kust behöver fredas. Fångsterna har minskat drastiskt under 2021, och det behövs nu akuta skyddsåtgärder för strömmingen. Det är av stor vikt att ett fredningsområde som möjliggör ett långsiktigt uthålligt kustfiske kommer på plats och att fredningsområdet inte negativt ska påverka de lokala och småskaliga kustfiskarna.

Miljö

– Gävle ska fortsatt vara en av Sveriges bästa miljökommuner

I Gävle och i Gävleborgs län börjar vi skönja de klimatförändringar vi står inför. Förändringar som i sin konsekvens gör att Gävle kommun måste höja beredskapen för återkommande torka och översvämningar.

I det nationella och det internationella arbetet med att skapa hållbara städer har Gävle sedan länge varit en aktiv part. Det arbete vill vi liberaler utveckla och förstärka. I varje planprocess måste mer tyngd ges åt olika miljöaspekter och kommunen måste tidigt i planprocessen göra avvägningar mellan olika samhällsintressen för att minska klimatpåverkan. Det gäller exempelvis vid samordning mellan infrastruktur och bostäder. Planeringen av trafik och infrastruktur måste göras långsiktigt hållbart. Gång-, cykel- och kollektivtrafik bör göras till norm i planeringen av nya stadsdelar för att främja mer effektivt transportsystem.

Vi liberaler håller oss neutrala mellan olika energislag – så länge de är fossilfria. Fossilfri energi – kärnkraft, vattenkraft, sol, vind och biobränslen alla dessa energislag behövs för att olja, kol och gas ska kunna fasas ut helt.

I arbetet för en bättre miljö har vår kost och livsmedelsproduktion en stor inverkan. Under mandatperiodens kommande upphandling av kosten i Gävle kommun ska ytterligare steg tas för öka ekologisk och närodlat mat. Ett resursslöseri är all mat som dagligen slängs inom kommunens samtliga verksamheter, vi vill se ett större fokus på att minska matsvinnet.

Vi vill att:

- Våra parker bevaras och utvecklas. Under mandatperioden vill vi satsa extra på att återskapa Valls hage.
- Gävle kommun ska bruka sin skog mer hållbart. Gynna ett mer varierat skogsbruk. Det behövs en variation av skogsbruksmetoder, från trakthyggesbruk till kontinuitetsskogsbruk. Miljöhänsynen inom skogsbruket måste öka genom att t.ex. avverkningsmetoder, återplantering och återvätning anpassas.
- Ekologiskt värdefull skog bör skyddas och bevaras. Den mest värdefulla skogen och dess nyckelbiotoper ska skyddas genom nya naturreservat och nationalparker.
- Ett hållbart fiske sker utmed vår kust. Storskaligt trålfiske i måste minskas till förmån för kustnära garn-, krok- och sportfiske. Kvoter ska baseras på vetenskap och ges ur ett ekosystemperspektiv. Kustområden i särskilt känsliga områden kan omfattas av fiskekort. Det kan handla om åmynningar, kända vandringsvägar eller grunda vikar där reglerat fiske kan verka gynnande. Arbetet för att förverkliga visionen om fungerande fiskvandring från kust till inland måste fortsätta. Vi vill se en fri vandring för fisken upp i Testeboån och bättre fiskvandringar i Gavleån.
- Det ska finnas ett säl- och skarvbestånd i balans med fisken. Stammarna av säl och skarv har vuxit kraftigt, vilket har lett till att fiskbestånd utarmas, öar odeläggs och redskap förstörs. Skyddsjakten på skarv behöver utökas och licensjakten på gråsäl bör permanentas och utökas till att gälla livskraftiga bestånd av övriga sälarter.
- Insatser för att minska utsläpp och miljöpåverkan i kommunens sjöar och vattendrag genomförs.
- Dricksvattenförsörjningen säkras och ge fler yt- och grundvattentäkter skydd.
- Gröna jobb ska skapas för att värna det gröna och hålla skogar, stränder och diken fria från skräp samt vid återvinningscentraler.

Funktionsrätt

– För rätten att leva ett liv som alla andra

Att få bestämma över sitt eget liv är en grundläggande rättighet. Vi i Liberalerna slår vakt om rätten för den enskilde att få det stöd som behövs för ett aktivt deltagande i samhället. Den rätten gäller inom såväl arbete och utbildning som kulturaktiviteter. Samhällets insatser skall skapa förutsättningar för ett självständigt och ansvarstagande liv för personer med funktionsnedsättning.

Människors frihet är viktigt för oss Liberaler. Friheten att välja omsorg hotas om valfriheten begränsas. Det behöver därför finnas möjlighet att kunna välja kommunal utförare likväl som privat utförare inom de områden som nämnden för personer med funktionsnedsättning ansvarar för. Vi liberaler har sett att allt fler människor inte får beslut om assistans, trots att de behöver det. Risken är uppenbar att det leder till ett omfattande lidande och begränsningar i livet. Liberalerna står fast vid att LSS-lagstiftningen är viktig eftersom den lägger grunden för jämställdhet, delaktighet, frihet och rätten till att leva ett liv som alla andra. Den som är i behov av insatser, och blir beviljad sådana, skall få sitt beslut verkställt snarast.

Tillgång till korttidsboende, ledsagare eller kontaktperson är viktiga funktioner för att kunna leva ett aktivt liv utan risk för isolering. Bra förutsättningar ska ges till dem som utför tjänsten LSS. Grundläggande rättigheter ska aldrig ifrågasättas. Ett brett spektra av kompetenser hos personal är av största vikt, då allt fler barn, unga och vuxna diagnostiseras med nya diagnoskoder. Chefen har ansvar för kompetensutvecklingsplaner, och sådana skall erbjudas samtlig personal.

Den som har rätt att få insatser enligt LSS har rätt att få en individuell plan. Syftet med en individuell plan är att öka den enskildes delaktighet och inflytande i frågor som rör dennes livssituation och de insatser som ges till individen. Årliga uppföljningar av individuella planer och verksamhetsplaner är en viktig del i detta.

Självklart skall det finnas samma valfrihet i fråga om utbildning som det gör för andra unga, liksom det skall finnas tillgång till ett rikt utbud av fritidsaktiviteter, såsom andra har. Funktionsnedsättning skall aldrig vara ett hinder för någon i Gävle.

Det skall finnas ett fungerande samarbete kring olika aktörer runt den person som har funktionsnedsättning och det skall finnas stöd för anhöriga.

Funktionsrätt

– För rätten att leva ett liv som alla andra

Vi vill att:

- Beslut enligt rättighetslagen LSS verkställs utan dröjsmål. Den personliga assistansen skall försvaras!
- Det ska finnas dialogmöten med ideella föreningar och näringslivet inför större beslut som berör nämnden för personer med funktionsnedsättning.
- Den som är i behov av bostad skall beredas plats så snart som möjligt. Personer med funktionsnedsättning ska få styra mer över sin boendesituation.
- Fler personer med funktionsnedsättning skall ges möjlighet till sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden.
- Det skall finnas en mångfald av utförare av verksamheter inom nämndens ansvarsområden. Vi vill också att kvalitén säkerställs vid upphandlingsförfarandet.
- Den som har beviljats stöd enligt LSS skall ges rätt till en individuell plan. Planen är viktig för den enskildes möjligheter till delaktighet och påverkan. Liberalerna vill att den individuella planen och verksamhetsplaner skall erbjudas samtliga. Uppföljning av individuell plan skall ske minst en gång om året.
- Anhörigstöd erbjuds inom verksamheter för personer med funktionsnedsättning
- Kommunen ska ha en särskild kontaktperson för vägledning till individer angående vem de ska kontakta för att få hjälp med LSS- och SOL-frågor.
- Kommunen som arbetsgivare ska vara ett föredöme genom att erbjuda personer med funktionsnedsättning praktik och arbete. Målet är att nå 2,5 % av kommunens anställda (idag 2 %). Anställningarna ska ha rätta anställningsvillkor och lön.
- Habiliteringsersättningen ska fördubblas.
- Gävle kommun ska särskilt beakta unga med demens, eget gruppboende och stöd till individen så de får rätt hjälpinsats LSS eller SOL.
- Den som vill en samordnare för hjälp med och stöd i myndighetskontakter ska få det.
- Möjligheter till en aktiv fritid skapas – tillräckligt med personal måste garanteras för att den som bor i bostad med särskild service ska få delta i de kultur- och fritidsaktiviteter hen önskar.
- Ett parasportotek inrättas.
- Samtliga av kommunens badplatser tillgänglighetsanpassas.

Integration

– För ett Gävle åt alla

Integration mellan individer och grupper i det svenska samhället är viktigt för att alla invånare i Gävle ska kunna leva det liv som var och en vill. En förutsättning för detta är dock frihet från alla former av tvång och förtryck.

För oss liberaler är varje människa en unik individ som inte kan definieras utifrån sin bakgrund. Ingen ska hållas tillbaka av fördomar och diskriminering. Därför måste alla former av rasism och främlingsfientlighet bekämpas med kraft.

För att bryta den negativa boendesegregationen behövs många olika insatser. Liberalerna vill fortsätta och intensiviera arbete med Stadsdelslyftet och förändrad skolans geografiska upptagningsområden.

Språket, det svenska språket är nyckeln för en lyckad integration. Kunskaper i svenska handlar om frihet och självbestämmande. Att få ett jobb, klara skolan och att ta del av det svenska samhället.

Svenskundervisning och obligatorisk samhällsinformation ska ges redan under asyltiden. Det behövs mer digitala verktyg för enklare språkinläring. SFI-undervisningen måste individanpassas mer. En akademiker och en analfabet har helt olika förutsättningar att lära sig svenska. Dessutom måste det vara möjligt att plugga SFI på kvällar, helger och under sommaren för att kunna kombinera med föräldraledighet eller jobb.

Liberalerna vill införa obligatorisk språkförskola för barn till nyanlända. Alla barn, oavsett bakgrund, ska klara skolan. Fler nyanlända, även kvinnor, ska få jobb. Obligatorisk språkförskola för barn till nyanlända ökar barnens chanser att klara skolan och nyanlända kvinnors chanser att få jobb. Även föräldralediga ska lära sig svenska, vi vill se till att det finns svenska för föräldralediga, till exempel inom ramen för Öppna förskolan. Den som får försörjningsstöd ska läsa svenska, annars ska försörjningsstödet minska.

Vi vill att:

- Obligatorisk språkförskola införs för barn till nyanlända.
- Ett mer flexibelt utbud vid SFI-kurser erbjuds, fler aktörer och fler kombinationer. Möjliggöra arbetsplatspraktik i kombination med SFI eller göra andra studier möjliga för fler.
- Initiativ från civilsamhället, som kan leda till ökad integration, uppmuntras och stöttas.
- En satsning görs på arbetsmarknadsinsatser och vuxenutbildning som leder till arbete. Egenförsörjning är viktigt.
- Alla nyanlända ges utbildning om det svenska samhället.
- Fler möjligheter till svenskundervisning utvecklas för kvinnor med mycket små barn, s.k. Svenska med baby.
- Samarbetet med Högskolan i Gävle utvecklas för att skapa specialiserade och yrkesinriktade utbildningar inom SFI. Vi vill se snabbspår som gör det möjligt för nyanlända akademiker att snabbt kunna komplettera sin utbildning och etablera sig på arbetsmarknaden.
- Incitamenten för att gå från bidrag till arbete stärks.
- Rätten att göra sig förstådd utvecklas och förstärks, bl.a. genom att garantera rätten till tolk i kontakten med myndigheter. Inget barn ska behöva tolka åt sina föräldrar.

Stadsbyggande

– För ett Gävle som växer

Gävle växer det innebär utmaningar i form av att utveckla hållbara miljöer, ur såväl ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt perspektiv. Befolkningen växer i vår stad och det finns behov av flera bostäder. Byggandet av bostäder ska fortsatt ligga på en nivå om 4 000 bostäder under mandatperioden. En nivå så att de som behöver en bostad snabbt kan hitta en bostad som passar deras livssituation. Olika priser, olika upplåtelseformer, på landsbygden och i staden. Under kommande år bör det planeras för fler småhusområden.

När Gävle växer och förtätas måste vi planera för olika former av grönområden som kan bli stadens gröna lungor och är en förutsättning för bevarad biologisk mångfald. Förutom grönområden ska våra stadsdelar vara livfulla under hela dagen. För att få levande stadsdelar behöver bostäder, skolor, affärsverksamheter och arbetsplatser samsas och samlas. Den mångfalden gör det också möjligt att erbjuda attraktiva mötesplatser i form av nya parker, torg, restauranger, kaféer etc.

Liberalerna vill se en mer strategisk utveckling av alla tätorter i kommunen och uppmuntra till god och kvalitativ utbyggnad av tätorterna för att skapa en mer levande och växande landsbygd med större underlag för skola, service och transport. Det ska finnas mötesplatser och service för den sociala gemenskapens skull, för tätorternas attraktivitet och för att ge medborgarna service i hela kommunen, inte bara i stadskärnan. Vi tror på en levande landsbygd på riktigt!

Gång-, cykel och kollektivtrafik måste göras till norm i planeringen av nya bostadsområden. Vi ska ha säkra gång- och cykelvägar till våra förskolor och skolor. Men ett ökat antal elfordon måste staden göras säkrare för gångtrafikanter. Det kräver en bättre infrastruktur för gångtrafikanter i hela kommunen. Cykelvägar ska inte blandas med gående. Cykelparkeringar i centrala Gävle måste utvecklas, byggas ut och organiseras bättre.

Vi vill att:

- Gävle planeras och utvecklas med gående, cyklister och kollektivtrafik som utgångspunkt.
- Gång- och cykelvägar till förskolor och grundskolor görs säkra.
- Gävle blir känt som en stad med parker och trädgårdar i världsklass. Satsa på parkerna i nya områden och ta inte befintliga parker i anspråk för byggnation.
- De gröna kilarna ökas och fler träd planteras
- Nya stadsdelar görs till självförsörjande ekosystem som producerar el, använder elen för att ladda elbilar, återvinner vatten etc.
- En utbyggnad av alla former av fossilfria energislag sker. Vid all utbyggnad är det viktigt att ta hänsyn till miljön och de närboende.
- Miljöaspekten ges större tyngd i planprocessen.
- En blandad och variationsrik stad byggs, med allt det innebär: mötesplatser, affärer, skolor, arbetsplatser och kommunikationer.
- En större variation av både upplåtelseformer, prisnivåer och arkitektur i nya bostadsområden skapas.
- Hela kommunen ska leva. Se en levande landsbygd på riktigt. Tätorterna ska utvecklas samtidigt som vårt centrum ska utvecklas och blomstra.
- Lokala krav som fördröjar byggprocessen minimeras.
- Gävle kommun ska ta ett övergripande ansvar för infrastrukturen kring laddstolpar, Laddstolpar installeras allt eftersom behovet ökar. Vid all nybyggnation skall det göras förberedelser för att kunna installera laddstolpar.
- Trafiklösningarna till och från Gävle förbättras. Förbättrad trafiklösning längs väg 56, så den binds ihop med väg 76 och bildar en ringlinje för att minska trafiken i centrum. Utbyggnad av fyrfilig motorväg mellan Gävle Söderhamn.
- Tolvforsområdet tas i anspråk under mandatperioden så mer verksamhetsmark skapas.
- Arbetet för en utbyggnad av Ostkustbanan fortsätter.
- Framtagandet av verksamhetsmark samt mark för småhusbebyggelse prioriteras under mandatperioden.

Jämställdhet

– För alla människors lika värde

Att alla människor ska behandlas lika och ges samma förutsättningar oberoende av kön är en absolut utgångspunkt för liberalismen. Var och en ska respekteras som fri individ och ges möjlighet att forma sitt eget liv.

Män och kvinnor har lika rätt till frihet, ansvar och makt. Bristande jämställdhet måste bekämpas liksom de värderingar som är bakomliggande. Därför ska jämställdhetsperspektivet genomsyra all verksamhet och jämställdhetsplanen ska vara aktuell i samtliga beslut.

Barn, ungdomar och unga vuxna har rätt till en uppväxt där de fritt kan utveckla sin personlighet utan att begränsas av könsbundna krav och förväntningar på livs-, studie- och yrkesval. Därför ska man inom skolan arbeta aktivt med jämställdhetsfrågor, genusfrågor och normkritik såväl i undervisningen och vägledningen som i skolmiljön. Kommunen har ett särskilt ansvar att se till att skola, vård, äldreomsorg och annan service ges på jämlika villkor.

Barn och ungdomar har rätt att respekteras som individer och i takt med åldern få ta ökande ansvar för sin egen tillvaro. Barnkonventionen ska vara aktuell i beslut som rör barn och ungdom. Rätten till självbestämmande får inte fräntas någon på grund av ålder. Alla tendenser till åldersfördomar måste motarbetas.

Fortfarande utsätts HBTQAI-personer ofta för fördomar och kränkningar. Det är förkastligt och Gävle kommun måste föregå med gott exempel genom att i all verksamhet bemöta människor som individer. Ett sätt att göra detta är att öka kunskapen om normer och människor med olika sexuell läggning eller identitet.

Alla har rätt att fritt foga över sin egen sexualitet samt att fritt välja partners och fritt ingå äktenskap. Att kunna ha fritidsaktiviteter och träffa kompisar, idrotta eller delta i alla skolans aktiviteter och ämnen är självklart för många i barn och unga, men tyvärr inte för alla. Hedersrelaterat förtryck och våld är en av de viktigaste jämställdhetsfrågorna idag. Tyvärr finns det ofta inte tillräckliga kunskaper i våra kommunala verksamheter och på andra ställen där man möter personer som lever i en hederskultur. Det vill vi ändra på. Vi vill också införa tydliga riktlinjer för hur exempelvis skolan och socialtjänsten ska hantera och larma vid misstänkt tvångs gifte eller då en elev riskerar att föras bort eller inte kommer tillbaka efter ett lov.

Jämställdhet

– För alla människors lika värde

Vi vill att:

- Ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra all kommunal verksamhet.
- Jämställdhetsplanen liksom barnkonventionen är aktuell i alla beslut.
- Alla förskolor och skolor har tillgång till genuspedagoger.
- Kommunens goda arbete med förebyggande av våld i nära relationer utvecklas och kampen mot hedersrelaterat våld fortsätter.
- Åldersdiskriminering ska motverkas.
- Gävle kommun ska tillsätta en HBTQAI-råd, Ungdomsrådet måste återigen fungera.
- Pensionärsrådet och Funktionsrättsrådet ska fortsätta utvecklas.
- En satsning för att stärka HBTQAI-personers psykiska hälsa genomförs.
- HBTQAI-kompetens måste finnas inom kommunens samtliga verksamheter.
- Samtliga skolors likabehandlingsplaner innehåller strategier för likabehandling av HBTQAI-personer.
- Socialtjänsten har beredskap att erbjuda HBTQAI-personer, oavsett kön och könsidentitet, som utsatts för våld eller hot om våld av närstående, skyddat boende.
- Transpersoner ges möjlighet för ombyte i en avskild och trygg miljö i relevanta verksamheter inom kommunen.
- Det ska finnas krav och uppföljning så de ideella organisationer som tar emot kommunala bidrag arbetar aktivt för att motverka diskriminering och annan kränkande behandling på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.
- Toaletter inom kommunal förvaltning, bolag och verksamheter omdefinieras efter funktion i stället för kön eller låter dem vara könsneutrala.
- Kommunens informationsmaterial utformas på ett sätt som är neutralt inför olika samlevnadsformer.
- Kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck ska öka inom förskola, skola, särskola, vuxenutbildning, äldreomsorg och socialtjänst och aktivt arbeta mot upprätthållandet av hedersnormer.
- Samverkan ökar inom kommunens enheter och med de övriga verksamheter som förebygger, ingriper och hanterar offer för hedersrelaterat förtryck och våld.

Individ- och familjeomsorg

– För bättre kvalitet och fokus på vår viktigaste resurs: Personalen

Frihet och möjlighet för individen att leva ett självständigt liv är målet för den liberala socialpolitiken. Samhällets stöd ska ge den enskilde förutsättningar att leva sitt liv, i största möjliga mån, utan myndigheters inblandning. Svåra sociala problem drabbar inte alla, men det kan drabba vem som helst. Därför ska det finnas ett yttersta skyddsnet som kan hjälpa till i sådana situationer. Socialpolitiken är det skyddsnetet.

För att socialtjänsten ska kunna fullgöra sina uppgifter behövs engagerad och kompetent personal, som vill stanna kvar på sin arbetsplats. För att minska personalomsättningen måste socialsekreterarna få bättre stöd, bättre arbetsmiljö och större möjligheter till karriärutveckling. Den tunga arbetsbelastningen gör det svårt för dem att få tid för fortbildning. Vi behöver organisera arbetet så att detta blir möjligt och att stöd kan ges vid fortbildning och arbetstoppar.

Skolan är den enskilt viktigaste skyddsfaktorn för ungas framtid. Socialtjänsten ska därför bidra till att stabilisera skolgången för barn och unga som behöver sociala stödinsatser. Den som behöver stöd från det allmänna bollas ofta mellan huvudmän, avdelningar och experter. Det är inte lätt att själv hitta rätt. Den som har flera problem ska därför genom en kontakt, en lots, få hjälp att göra det. Det ska gälla även för äldreomsorgen och funktionshinderområdet.

Socialtjänstens medarbetare ska finnas där hjälpen efterfrågas: på polisstationer för brottsutsatta, på familjecentraler för vårdnadshavare och barn och på akutboenden för hemlösa.

Placerade barn har rätt till trygga och säkra uppväxtförhållanden och en bra skolgång. Budgetskäl får aldrig hindra goda placeringar. För att uppmärksamma övergrepp på barn på institutioner ska det finnas en särskild visselblåsarfunktion. De institutioner som visat sig vara upprepat olämpliga ska inte kunna få förnyat förtroende.

Individ- och familjeomsorg

– För bättre kvalitet och fokus på vår viktigaste resurs: Personalen

De flesta hemlösa sover inte på gatan, men deras boende är inte tryggt eller långvarigt. Metoden "Bostad först" ska sätts i Gävle kommun. Antalet försöks- och träningslägenheter ska öka. Systemet för sociala bostäder kan fungera bättre. Gavlegårdarna får ta en oproportionerligt stor del. Det behövs tas fram samverkansavtal med privata hyresvärdar. Nya lösningar kring boendet bör också prövas.

Ingen människa ska behöva begränsa sitt liv på grund av våld eller förtryck. Det viktiga arbetet med att stödja våldsutsatta kvinnor och barn genom skyddade boenden ska fortsätta och fler vägar till ett nytt liv utan våld skapas. Stödet till kvinnojouren och mansjouren ska vara långsiktigt och främja hög kvalitet. Den som inte kan försörja sig själv och sin familj kan få ett tillfälligt ekonomiskt bistånd. Biståndet ska förenas med krav på att aktivt söka jobb eller göra praktik, att ta ett tillfälligt jobb eller gå en SFI-utbildning.

Det förebyggande arbetet i våra stadsdelar ska utvecklas och befästas. Civilsamhället kan på många områden komplettera det kommunen kan erbjuda. Vi ska under mandatperioden ingå fler långsiktiga partnerskap för att bättre möta de utmaningar vi står inför.

Vi vill att:

- En föräldrautbildning för stöd och hjälp i föräldraskapet införs
- Arbetsmiljön ska ligga i fokus, där vi kartlägger och utvärderar nya arbetssätt, t ex utredande team.
- Juridisk handledning ska erbjudas till utredande personal.
- Fler effektiva samverkansformer mellan kommunen och Region Gävleborg utformas.
- En vårdgaranti inrättas inom missbrukarvården.
- Det förebyggande arbetet mot ungdomars bruk av alkohol, narkotika och andra droger stärks.
- En strategi mot hemlöshet ska antas och anställa en samordnare som motverkar hemlöshet.
- Arbetet mot våld i nära relation fortsätter med höga ambitioner.
- Långsiktiga samverkansformer

Idrott och fritid

– För en fritid tillgänglig för alla

Föreningslivet är av stor betydelse för Gävle kommun och dess invånare. Vi liberaler vill vi stötta föreningarna och ge goda förutsättningar för deras verksamheter som ger barn, unga och vuxna en meningsfull vardag och som bidrar till förbättrad hälsa. En förutsättning för ett aktivt idrottsliv är gynnsamma och likvärdiga villkor för alla föreningar.

Grundläggande för Liberalerna är att all verksamhet som bedrivs i kommunen skall vara inkluderande, jämställd och integrerande. Särskilt fokus skall läggas på allas möjligheter att engagera sig i föreningslivet, oavsett kön, etnicitet, funktionsnedsättning, ålder och socioekonomiska förutsättningar och om man bor i centrala Gävle eller på landsbygden.

Under en lägre tid har vi i Gävle kommun prioriterat barn och unga i våra fritidssatsningar. Kommande år bör insatser och riktade satsningar även göras för att ge kommunens seniorer möjligheter att finna aktiviteter och engagemang.

Idrotten är en viktig tillväxtfaktor. Idrotten lockar besökare till olika arrangemang som i sin tur skapar fler arbetstillfällen. Samverkan inom besöksnäringen stärker relationerna mellan näringsliv, föreningsliv och kommunen och skapar bättre förutsättningar och utvecklar platsvarumärket Gävle.

Gävle kommun ligger i framkant när det gäller tillgången och utbyggnad av lokaler och anläggningar för idrott. Behovet av fler anläggningar sinar aldrig, men med jämförbara kommuner har vi bra tillgång över lag men för några idrotter finns det stora brister. Liberalerna vill att det under kommande år prioriteras att byggas ett Gymnastikens hus. Kravet på simkunnighet och simskolor gör att en växande stad behöver se över och planera för ytterligare simytor.

Hälsa och välmående byggs i tidig ålder. En satsning på mer skolidrott och skolidrott av högre kvalitet behövs. Vi vill också inför sportis, som ett alternativ till fritids. Även fritids behöver satsa på fler inslag av rörelse.

Vi vill att:

- Stödet till idrotten ska vara jämlikt och jämställt.
- Ytor för spontanidrott ska finnas i alla bostadsområdena.
- Idrott för funktionshindrade ska stödjas. Vi vill bland annat se att ett parasportotek öppnas.
- Idrottsarenor ska vara tillgängliga för alla.
- Kommunen skall stödja ideella initiativ som främjar spontanidrotten. I det ingår bland annat fler konstgräsplaner.
- De föreningar som önskar ska kunna få sköta driften av sin idrottsanläggning.
- Fler idrottstimmar införs i grundskolan.
- Sportis erbjuds som ett alternativ till fritids.
- En särskild satsning på aktiviteter för seniorer genomförs.
- En satsning höjda aktivitetsbidrag görs, för att främja ökad delaktighet och integration genom föreningslivet.
- Föreningar erbjuds utbildningar för föreningsledare, ungdomsledare och tränare, för ökad förståelse om hederskultur, hur det visar sig och hur man motverkar det.
- En idrottsinvesteringsfond upprättas, som ger medel till nya idéer.
- Möjligheterna till en utökad tillgång till simytor utreds.
- Idrottens möjligheter att verka inom besöksnäringen, både elit och bredd, främjas
- Gymnastikens hus ingår i kommande satsning gällande idrottsanläggning.

Kultur

– En kultur tillgänglig för alla

Tillgången till kultur är grundläggande för människors bildning, utveckling och kreativitet. I kulturens olika uttryck – musik, teater, dans, litteratur, film, bildkonst m.m. – möter människan både sig själv och andra människor. I mötet med kultur av god kvalitet och i det egna utövandet av kultur växer nyfikenhet och förståelse. Liberalerna är ett parti som värnar kulturen och vill se en offensiv kulturpolitik. En sådan kulturpolitik slår vakt om demokratin och vill kämpa för dess fördjupning.

En liberal politik för kultur i Gävle innebär satsningar på fyra områden: barn och ungas rätt till kultur, ett ökat kulturdeltagande hos alla gävlebor, kulturens infrastruktur samt goda villkor för det professionella kulturlivet.

Barn ska kunna möta kulturen på många olika sätt, både genom att utöva kultur och genom att uppleva den. Därför är vår Kulturskola och grundskolans kulturtrappa viktig.

Biblioteken är ryggraden i bildningsområdet. Utvecklingen av Gävles stadsbibliotek i vårt nya kulturhus, Agnes kulturhus, är en satsning som kommer att lyfta och sätta Gävle på kartan. En satsning som också kommer stödja vår strävan om att Gävles barn och ungdomar ska nå kunskapsmålen i skolan. Närbiblioteken och skolbiblioteken är också viktiga för stadens utveckling tillika barn och ungas bildning.

Stödet till det fria kulturlivet ska vara transparent och bidragsgivningen rättvis. Principen om en armlängds avstånd från politiken ska vara styrande. Stödet ska premiera konstnärlig kvalitet och mångfald i det kulturella uttrycket. Vid kommunens egna byggen ska enprocentsregeln tillämpas. Särskilda medel ska avsättas för offentlig konst i stadsdelar som saknar sådan.

För en bättre integration, en utvecklad demokrati är stödet till folkbildning centralt. Det behöver bli likvärdiga villkor för alla studieförbund. Fler IOP bör skrivas mellan kommunen och studieförbundet. Gävle kommun bör i framtiden inte själva arrangera, leda och styra evenemang, så som firandet av nationaldagen. Sådana evenemang kan med fördel skötas av föreningslivet eller av våra studieförbund.

Människors rätt och tillgång till information samt att fritt uttrycka sina åsikter, får inte inskränkas. Gävles roll som internationell fristad för förföljda bildkonstnärer ska utvecklas och utökas.

Vi vill att:

- Kulturen ges ett starkt offentligt stöd.
- Första terminen i Kulturskolan ska vara avgiftsfri för alla elever i syfte att öka andelen barn och unga som deltar i Kulturskolan. Det skulle kunna ske genom en utbyggnad av El Sistema.
- I takt med att kommunen växer är det viktigt att säkerställa våra närbibliotek i stadsdelarna.
- Möjligheterna för det fria professionella kulturlivet att bo och verka i Gävle ska förbättras.
- Fler ska få tillgång till Gävles scener.
- Agnes kulturhus utvecklas till ett hus för alla, med stor tillgänglighet och utbud.
- Bildkonst ges sitt rättfärdiga utrymme i Agnes kulturhus.

Trygghet

– För frihet i vardagen, varje dag

Att känna sig trygg i sin stad och i sitt bostadsområde. Att inte behöva tveka om att ta snabbaste vägen hem. Det är frihet i vardagen. Även i Gävle har vi de senaste åren fått uppleva gängkriminalitet och att narkotikahandel fått fäste. Här krävs sociala insatser och kraftfulla polisiära ingripanden. För att förebygga kriminalitet och missbruk och därmed forma ett tryggt och välmående samhälle är den viktigaste insatsen att se till att barn och unga når framgång i skolan.

Allt fler upplever en otrygghet i vårt samhälle. Gävle har också den senaste tiden drabbats av ett antal väldigt grova brott. Vi har ett stort ansvar att fortsätta arbeta i alla stadsdelar i Gävle för att öka tryggheten och förhindra brott. Arbete med trygghetsplaner ska fortsätta men måste i sin form omfatta fler stadsdelar och inte minst den centrala staden. Åtgärdsarbetet, att från plan till handling, måste prioriteras så att åtgärderna skyndsamt kan komma på plats. Ingen stadsdel i Gävle ska upp på polisen lista på att vara ett av landets mest utsatta områden!

I trygghetsarbetet i arbetet med trygghetsplanerna i varje stadsdel vill vi se att kartläggning på stadsdelsnivå när det gäller trygghet och integration blir än mer konkret i att beskriva hur verksamheter som skola, bibliotek och föreningsliv kan förbättras ur ett trygghetsperspektiv.

Liberalerna vill också öka samarbetet i stadsdelarna mellan kommunala verksamheter som skola och fritidsgård med de idrotts- samt kultur- och invandrarföreningar som finns.

Vi behöver också utöka den sociala närvaron under dygnets alla timmar i alla stadsdelar. Under sen eftermiddag och kväll så upphör många verksamheter vilket gör att människor inte vågar gå ut och handla, ta sina barn till föreningsaktiviteter eller besöka biblioteken. För att främja integration och sammanhållning ser vi gärna också att kommunens verksamhet i högre utsträckning utlokaliseras från centrum.

Bostadssegregationen i Gävle mellan stadsdelar och inom stadsdelar är ett faktum. Alltför sällan ges förutsättningarna för de så viktiga gränsöverskridande mötena. Kollektivtrafik, gator, cykelbanor, gångvägar och broar som binder samman områdena ska ges högre prioritet. Idrottsplatser, lekplatser och utegym ska byggas där de drar besökare från olika områden. Platssamverkan mellan staden, fastighetsägare och andra aktörer bidrar till ökad trygghet i offentliga rummet och bör användas mer.

Trasig gatubelysning, klotter och skräpiga parker skapar otrygghet. För att gator och torg ska upplevas trygga behöver vi stärka våra insatser för att hålla bättre ordning. Det är vårt ansvar att se till att både kommunala och privata verksamheter upplever trygghet. I det arbetet är det viktigt att kommunen utökar sitt samarbete för trygghet med det lokala näringslivet, till exempel med den lokala detaljhandeln.

Trygghet

– För frihet i vardagen, varje dag

Förskolan, skolan och socialtjänsten har en viktig uppgift när det gäller att tidigt upptäcka unga i riskzonen och sätta in åtgärder. För snabba insatser är det viktigt att socialtjänsten finns där hjälpbehoven kan uppstå – på familjecentraler, härbärgen, fritidsgårdar och polisstationer

Det behövs fler poliser i Gävle. Under mandatperioden har kommunen stärkt upp trygghetsarbetet med kommunala ordningsvakter som patrullerar i de mest utsatta områdena. Under kommande mandatperiod bör denna verksamhet utvärderas i syfte att förbättra den. Vi liberaler skulle vilja se en kommunövergripande trygghetsjour inrättas dit lokala handlare och andra kan höra av sig för att uppmärksamma behovet av närvaro av ordningsvakter i ett visst område. Allt för att se till att kommunala ordningsvakterna finns där de bäst behövs.

Kameraövervakning är ett viktigt redskap för polisen att förebygga och utreda brott. Kommunen ska fortsätta sitt samarbete med polisen i arbetet för att fler kameror sätts upp, särskilt på platser där otryggheten är stor.

Vi vill att:

- Arbetet med trygghetsplaner utvecklas och intensifieras inom arbetet för stadsdelsförnyelse.
- Trygghetsvandringarna formaliseras och görs till en återkommande verksamhet vartannat år i alla kommunens stadsdelar. Med trygghetsvandringarna kan vi säkerställa gott underhåll av det offentliga rummet i alla stadsdelar och samtidigt komma till rätta med miljöer som upplevs otrygga.
- Trygghet skapar vi tillsammans. Avgörande för ett framgångsrikt trygghetsarbete mäts i hur väl kommunen kan samarbeta med andra aktörer.
- Ett ökat samarbete för trygghet ska skapas där hela kommunkoncernen, näringslivet och civilsamhället ingår.
- Satsa på fältassistenter och gruppens arbete i stadsdelarna, som är i nära samarbete med skolan och fritidsgårdarna. Dels för att stärka det förebyggande arbetet men även för att ge de förutsättningar de behöver för att kunna göra tidiga och kraftfulla insatser mot brottsaktiva unga personer och unga personer som annars riskerar att hamna snett.
- För att arbeta i utsatta miljöer behövs fortbildningsinsatser och utbyggda stödstrukturer för vår personal
- Utveckla och förbättra samarbete mellan polisen och kommunens verksamhet som socialtjänsten.
- Samarbetet med polisen i frågor som kommunala ordningsvakter och kameraövervakning ska fortsätta.